

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quem debeat patronus praesentare. punct. 7

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

respondeo illud iuramentum de conferendo digniori, non irritate collationem digno factam, quia non annexit actui, sed potestati, ac proinde facti vltim potestatis illicitum, sed non invalidum. Adde collationem non esse actum, qui auctoritatem alterius iudicis ab ipso conferente requirat. At presentatio auctoritatem ipsius conferentis non exoptulat.

10 Sed quid si facta presentatione cesset iuri presentandi recepto patronatu potestatis in presentatione variare? Dixi recepto patronatu. Nam si patronatum dimittis, clarum est te presentate non posse. Ad validam illius amissionem iam diximus pertinet, antecedenti quaerantur, Patronatu autem recepto dupliciter hac cessio fieri potest. Primo si potestatem presentandi alteri sine limitatione committas. Secundo si tantum pro illo beneficio vacante, quomodocumque cedas, si patronatum retineas, et tunc te presentate iterum posse; quia illa cessio recepto patronatu esse non potest, nisi procuratoris constitutio: ad hunc reuocare potes, tamen si iuraueris non reuocaturum: Ergo.

PUNCTUM VII.

Quem debeat patronus presentare.

- 1 Incapax institutionis presentari non potest.
- 2 Seipsum nullus potest presentare.
- 3 Si plures sint patroni, possunt vnum ex ipsis presentare.
- 4 Pater filium potest ad beneficium presentare.
- 5 Patronus tenetur dignum nominare.
- 6 Ecclesiasticus tenetur digniore eligere in beneficiis curatis, secus laicus.
- 7 Praesens indignum non priuatur, secundum aliquorum sententiam, potestate eligendi.
- 8 Alius de patrono laico, & Ecclesiastico est dicendum.
- 9 Quid si episcopus nomen clericum sua diocesi instituentium ab alio?

1 Communis est doctorum sententia presentari non posse qui incapax est institutionis. Quapropter illegitimus, neophytus, seclus, excommunicatus, irregularis presentari non possunt, quia non possunt institui. Idem dicendum de eulo ordine insignito; quia incapax est institutionis, neque sufficit, vt ante institutionem ordinetur; quia hac qualitas tempore presentationis haberi debet, eo quod per presentationem ius ad beneficium acquiritur, colligitur ex cap. Ecclesia sancta Maria, constitutione. & notauit August. Barbosa 3, alleg. 7. n. 73. & 78.

2 Praeterea nullus patronus seipsum presentate potest; quia inter presentandum, & presentatum debet esse distinctio, est de iure expressa cap. per nostras, & ibi gloss. de iure patronat. c. 3. de instit. & alia. Adde, neque procurator ad presentandum constitutus potest ipsum patronum presentare, quia virtualiter patronus seipsum presentat. Flamin. de resignat. lib. 9. q. 17. n. 113. Barbosa num. 87. Et a fortiori, neque ipse procurator, aut alius substitutus poterit seipsum presentate, Non enim beneficium a propria vniuersali que voluntate originem habere debet, quia est locus ambitioni cap. didicimus. 1. 6. q. 1. Lambertin. de iure patron. lib. 2. part. 1. q. 8. art. 9. & 10. Barbosa supra. n. 88. & leg. & num. 90. aduertit cum Abbate dicto c. per nostras n. 3. & alia; si praeterea, ad quem pertinet institutio, motu proprio vocet clericum patronum, illique beneficium vacans conficiat, institutionem validam esse; quia est institutio facta ex consensu patroni, non tamen ex illius presentatione; consentit Syluest. verbo ius patronatus. q. 7. Valq. opus. de de benef. c. 2. s. I. dub. 4. Less. lib. 2. de instit. cap. 34. lib. 7. n. 28.

3 Quod si plures sint patroni clerici, aut vnus clericus, & alius laicus, poterunt ex seipsis vnum nominare, aut presentate: colligitur ex c. congregato. 1. 6. q. vlt. & c. ne pro defectu. cap. quia propter de electione, vbi electoribus permittitur vnum ex se deligere. Idem inferitur ex leg. vbi absent. ff. de tutorib. & curatorib. vbi permittitur est de actionibus poterunt tutorem dare, vnum ex se ipsis eligere; ita tradit Glossa in c. consulti. de iure patron. Lambertin. lib. 2. part. 1. q. 8. art. 8. Ricc. in praxi. resol. 179. n. 3. Azor. 2. p. lib. 6. c. 2. q. 3. Barb. 3. v. de potest. episc. alleg. 7. n. 9. Tullch. lib. 1. c. 1. s. 95. Neque obinde dici potest patroni se ipsum eligere. Tum quia in hac presentatione nullus pro se suffragium fert, sed suffragium aliorum patronorum in sui fauorem datus consentit, persona enim electa non est inter eligentes comparanda, vt totum numerum augeat. Gloss. in c. per nostras. verbo presentare de iure patronat. Et etiam pro se suffragium ferret; quia tamen illud paruale est, & insufficientis ad presentationem, vel electionem constituendam, non videtur in supradictis textibus, prohiberi quidquid iudicent doctores relati affirmantes validam esse electionem illam; in qua vnus patronus laicus, & alius clericus aliquem ex se nominat, tacite enim dicunt vtique in nominatione concurrere, & aequaliter nominationem facere & proinde vnum ex illis posse seipsum hac via nominare.

4 Pater filium suum ad beneficium presentate potest; quia nullibi talis presentatio prohibetur, cum pater & filius sint per

sonae distincta, & licet pater & filius pro eadem persona vturpeatur aliquando in iure leg. vlt. Cod. de impuber. & alia; subsunt; non tamen in beneficiorum collatione, electione, presentatione, sic Abbas c. consulti. de iure patronat. Ba. b. d. 3. p. de potest. episc. alleg. 7. n. 94. Azor. 2. p. instit. moral. lib. 6. c. 1. q. 2.

5 Item debet patronus, siue Ecclesiasticus, siue laicus sit, dignum nominare, illum voco dignum, qui qualitates omnes habet, quas beneficium iuxta sui qualitatem, & fundatoris institutionem requirit. In hoc omnes conueniunt.

6 Sed dubium est, an teneatur patronus ex iis quos dignos cognoscit, digniorem eligere, casu quo in fundatione hoc expresse cautum non sit: Quia in re omnis vatis sententia distinguendum est inter patronos laicos, & Ecclesiasticos, & inter beneficia curata, & simplicia: si patronus Ecclesiasticus sit, & beneficium sit curatum, obligatus est digniorem eligere; quia ita cauetur in Trident. sess. 24. c. 1. de reformat. vbi Memminerit: nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere quam si bonos pastores Ecclesia gubernanda idoneos promoueri studeat, eoque alius peccatis communicantes moraliter peccare, nisi quos digniores. & Ecclesia magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, aut humano affectu, aut ambientium suggestione, sed eorum exigentibus meritis praefici diligenter curauerint. Et c. 18. eiusd. sess. inquit, ex approbatis eligat digniorem. At si beneficium simplex sit, nullibi habetur expresse eligendum esse digniorem. Non ergo patronus hoc onus imponendum est. Si autem patronus laicus sit, non videtur obligatus ad vllum beneficium digniorem eligere quia nullibi de tali patrono hoc cautum est, immo potius Trident. de ipso loquens contentum est, si dignum eligat. Inquit enim d. 18. Si ius patronatus laicorum fuerit, debeat qui a patrono presentatus fuerit, examinari; & si idoneus reperiatur fuerit, admitti. Vnde cum in hac presentatione concursus non exoptulet Concilium Trident. tacite insinuauit sufficere, si dignus presentetur, & eligatur, & ita tenet expresse Garcia de benef. 7. p. cap. 16. num. 17. Casar. Lan. beit. de iure patronat. 2. q. 10. art. 3. num. 17. Pett Nauarra lib. 2. de ref. c. 2. num. 150. fauet textus in c. monasterium, 1. 6. q. 7.

7 Difficultas grauis est, an presentans indignum priuatur ea vice potestate eligendi Et controuersia esse potest de patrono laico, & Ecclesiastico?

Et de vtroque affirmat Less. lib. 2. de inst. c. 14. dub. 7. n. 18. non priuatur potestate, ite presentandi. Probat, quia nullibi inuenitur patronis hac pena imposita. Nam esto in Authent. de Sanctissim. episc. s. si quis orator domum collat. g. dicatur patrono presentante indignum debere episcopum procurare, vt dignus instituat: intelligi optime potest de procuratore per sollicitationem, & mandatum; sollicitando inquam, & mandando patrono, vt dignum presentet; & ita explicat supradictum textum Ioann. Andr. & alij & fauet lex c. 1. tit. 1. par. 1. vbi. Pero si el obispo no quiere recibir el clero que presentassen los patronos para si la yglesia mostrando que no era digno, ni la merece auer, de bello probat; si lo probare no debe ser recibido aquel que los patronos presentaron; mas debe ser presentado otro que lo merezca: Item ibi Greg. Lopez verbo otro. Item in eum in cunctis. s. de elect. loquitur de electoribus & quidem Episcopis, & cum sit constitutio penalit (inquit Lessus) non debet extendi ad patronos, maxime in aliis beneficiis. Item, quia patronus maxime laicus non tenetur explorare vitam, & mores presentati, sed superior remittit examinandum. Ergo quemlibet presentate potest, & illo vt indigno repudiato alium denuo presentate.

8 Caeterum dicendum videtur aliter de patrono laico, ac ecclesiastico. Nam si patronus laicus sit, & intra quadrimestre sibi constet nominasse indignum, poterit iterum nominare. Nam toto illo tempore ante institutionem, licet laico mutare sententiam etiam digno electo. Ergo a fortiori cum indignum eligat. At si indignum presentauit, & quadrimestre elapsum est, non potest iterum presentate, sed pro illa vice exclusus est a potestate eligendi. Quia idem est indignum presentate, ac nullum presentate. c. 2. de translat. c. 2. de clerico non residente. At si patronus toto quadrimestri nullum presentauit, eo ipso absque presentatione clericus institui potest. c. vni de iure patronat. in 6. Ergo etiam institui potest, cum indignus est presentatus: sic relato Ioann. Andr. docet Panormit. de offic. ind. ordin. Gregor. Lop. in suprad. leg. 3. Azor. 2. part. instit. moral. lib. 6. c. 2. q. 6.

Dices, patrono laico non competit explorare vitam, & conditiones presentati, sed examinandum, & approbandum ordinario remittit. Ergo in culpa non est, quod indignum nominauerit, praesertim siate Trident. sess. 7. c. 1. de ref. prohibere ne vllus in beneficiis instituat, nisi fuerit prius a loci ordinario examinatus, & idoneus reperiatur. Ergo priuandus non est potestate eligendi, si presentatus tepudicetur. Quia nullo modo praesumi debet culpam in tali presentatione commisisse. Nam esto quilibet presentans videtur obligatus aptitudinem presentati cognoscere, ex leg. si patronus, in fine. ff. de confirm. tutorum, & tradit Innocent. in c. cum terra. de elect. At hoc limitari debet, nisi alteri a patrono cognitio aptitudinis presentati remissa sit, vt fit a Trident.

Fateor hanc rationem efficacem esse, vt probet quoties per patronum non steterit, quominus intra quadrimestre spiritudo presentati ab ordinatio explorata sit, posse illo repulso alium

alium presentare; quia non est æquum potestate presentandi privari absque culpa. Teneatur tamen patronus probare diligentiam fecisse intra quadrimense pro exploranda aptitudine presentantis.

Idem ferè quod dictum est de patrono laico, dicendum est de Ecclesiastico. Hac differentia constituta, quod ipse facta semel presentatione variare non potest, nisi ab instituyente fuerit presentatus repulsus. Quapropter si intra semestre contigerit instituyente repellere presentatum, poterit patronus alium nominare, non obstante quod prius indignum nominaverit, ob eandem rationem, ac patronus laicus; quia non sibi, sed instituyente est commissa potestas explorandi aptitudinem presentantis; frustra enim exploratio aptitudinis ordinario instituyente commissa esset, si ipse patronus ante presentationem teneretur id ipsum investigare. Neque aduersus hanc doctrinam procedit capit. cum in curatis, §. fin. de electione. Vbi eligentes indignum ad beneficia curata (de iis enim loquitur text.) pro illa vice privantur potestate eligendi; quia loquitur text. de electionibus, collatoribus, non de electione institutionem antecedente. Adde in beneficiis curatis non posse patronos Ecclesiasticos nominare, nisi ex approbatione ab ordinario. Non ergo potest esse in culpa indignum nominandi, cum non possit indignum nominare.

Solum video excipi posse à tota hac doctrina, si contingeret Episcopum esse patronum alicuius beneficii, & nominare clericum in hac diocesi institutum ab Episcopo alterius diocesis; quia tunc videtur obligatus nominare dignum; si quidem talis nominatus, vpotè subditus Episcopo, debet esse cognitus Episcopo ac proinde nominans indignum in culpa est. Quapropter non desunt graues doctores, qui censent in hoc casu non debere nominatum ab Episcopo examinari ab Episcopo instituyente, sed ipsam nominationem esse approbationem: sic relato Abbate in cap. significasti, de iure patron. docet Azor. 2. part. insti. lib. 6. c. 22. quæst. 17.

PUNCTVM VIII.

Quem modum seruire debent patroni in presentando cum plures sunt.

- 1. Antequam instituenti presentatio ostendatur, nulla est.
- 2. Omnes sunt vocandi.
- 3. Hac vocatio sufficit si per editum fiat.
- 4. Qualiter maior pars patronorum concurrere debet ad presentandum.

Clarum est, presentationem à patrono factam firmam non esse, neque ius presentato ad beneficium conferre, quousque instituenti presentetur; quia hoc est de ratione presentationis: & tradit Abbas, in c. ea nescitur, de his que sunt à presentato. Tutchus 1.6. lit. P. concl. 19. Garcia de beneficiis, 4. p. c. 1. n. 16. Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 7. n. 12.

Dubium tamen est, an omnes patroni ad hanc presentationem faciendam vocandi sint? Distinguunt communiter doctores inter presentationem factam à pluribus per modum vnius, aut per modum plurium. Si plures presentent per modum vnius, hoc est quatenus vnum corpus commune efficiant, nempe quatenus componunt collegium, aliamve communitatem, tunc omnes vocandi sunt, ita vt si vnus qui possit vocari, spernetur, presentatio nulla est. argum. textus in cap. quod fecit cap. bone de electione. At si non per modum vnius, sed plurium ad presentandum concurrant, non debent omnes vocari; sed fit maerit presentatio, si à maiore parte patronorum fiat. Sic Ioann. Andr. in cap. quoniam, de iure patronat. Syluest. verbo ius patronatus, quæst. 11. Angel. eodem §. 21. Valquez opusc. de beneficiis, c. 2. §. 1. dub. 7. n. 18. Lesslib. 2. c. 34. dub. 8. n. 34.

Mihi dicendum videtur in vtroque casu omnes vocandos esse, neque sine hac citatione valere presentationem ab aliis factam: etiam si sit à maiori parte patronorum, quia nemo iure suo privandus est absque culpa; ac quilibet ex patronis habet ius presentandi intra tempus à iure sibi concessum, quem voluerit. Ergo in usum erit illam hoc iure privare absque vlla causa. Privaretur autem, si valida esset presentatio maioris partis patronorum, aliis patronis non presentantibus. Ergo dicendum est, nullam esse ratem presentationem; sic relato Panorm. in c. quoniam, de iure patronat. n. 14. docet Azor. 2. part. insti. mor. l. 6. cap. 21. §. 21.

Hæc vocatio non debet esse per citationem personalem, sed sufficit si edicta ab instituyente, seu ordinario publicentur de vacatione talis beneficii, ita vt in notitiam omnium patronorum possit devenire. Hac enim publicatione facta, in culpa erit patronus, si intra tempus præfixum non presentet sibi namque impurare debet, quod fuerit omisus. Non enim alij patroni ipsam repellunt, sed potius ipse seipsum repellit. Cum vero per modum vnius faciendæ sit presentatio, tunc omnes, quorum interest vocandi sunt, vt determinato tempore congregentur. Alias nulla erit talis nominatio, quia congregatio legitima non erit.

4. Sed inquires, qua ratione maior pars patronorum concurrere debet ad presentandum? Respondeo, si presentatio faciendæ est ab aliqua communitate clarum est, maiorem partem illius communitatis concurrere debere. Alias non erit verum, communitatem illam presentare. At si presentatio non à communitate, sed à pluribus, vt singulis, & scorsim sumptis facta est, illa effectum habebit, quæ comparatione aliarum presentationum maior fuerit. V. g. si duodecim sunt patroni, & quinque presentent Petrum, quatuor Franciscum, tres Ignatium, presentatio illorum quinque tenebit; quia effectus non fit facta à maiore parte patronorum, computatis omnibus patronis; est tamen facta à maiore parte patronorum, quatenus presentationem faciunt, seu comparatione aliarum partium, & hoc sufficit: sic Ioann. Andr. in cap. quoniam, de iure patronat. Syluest. verbo ius patronatus, quæst. 13. Azor. 2. part. lib. 7. cap. 21. quæst. 20. Valquez opusc. de beneficiis, cap. §. 2. l. 1. dub. 7. num. 20.

PUNCTVM IX.

Quem ex presentatis teneatur ordinarius instituire.

- 1. Si ab vno patrono plures æquè digni presententur, potest Episcopus instituire quem maluerit.
- 2. Quid si presentati non sint æquè digni, plures negant obligatum esse digniorem eligere.
- 3. Probabilis est oppositum.
- 4. Si duo sint à diuersis patronis nominati neque appareat excellentius, ostendunt plures posse alium certum institui. Contrarium est dicendum.
- 5. Quid si de factis illius rebus facta sit institutio? Probabilis est non valere.
- 6. Si laicus, & clericus Petrum presentant, & laicum etiam Ioannem, tamen si Ioannes dignior sit, non est institutus.

Ponimus plures esse presentatos sive ab vno patrono, sive à pluribus, & inquires, qui, debeat preferri?

Et quidem si ab vno patrono plures presententur æquè digni liberum est Episcopo instituire quem maluerit, vt explicitè deciditur, cap. autem, cap. quod autem, cap. pastoralis de iure patronat. & notat Gloffa in c. decernimus, a. 6. q. 7. cum autem, de iure patronat. & multis relatis Auguà, Barbosa 3. p. de potest. episc. alleg. 7. n. 199.

At si presentati non æquè digni sunt, sed vnus alio nobiliter sit dignior, variant doctores, an teneatur Episcopus digniorem instituire: Ioann. Andr. Hostiens. Anton. Cardin. in cap. cum autem, de iure patronat. censent obligatum non esse digniorem eligere, sed sufficere si dignum eligat, & Speculator in c. de iure patronat. circa finem, inquit satis est, si malus non eligatur. Ratio esse potest: quia neque iure nature, neque iure positio videtur obligatus ad electionem dignioris. Non iure nature; si quidem ex maiori, vel minori dignitate, non competit presentatis ius aliquod ad beneficium, nisi obligatus esset patronus digniorem eligere. Item dignitas presentati potest esse tanta, vt vinceret excessum presentationis, quem alius competitorum habet, et tunc proinde non teneret Episcopus conferre semper beneficium ei, qui est à pluribus presentatus, sed potest illud conferre ei, qui à minori parte patronorum presentatus est, quia dignior est presentatus, quod est contra communitatem sententiam, vt tradit Gloffa cap. 3. de iure patronat. verbo maioribus. Ioann. Gutier. lib. 2. canon. quæst. cap. 11. num. 20. Lesslib. 2. cap. 34. dub. 8. num. 33. Ergo ex maiori, vel minori dignitate presentati non competit presentatis ius aliquod speciale ad beneficium. Ergo ex iure nature nulla est obligatio digniorem digno preferre. Ex iure autem positio non apparet hæc obligatio. Nam esto in c. si foris 63. dist. dicatur Metropolitano iudicio preferendū esse, qui maioribus & studiis iuuatur, & meritum, non de nominatione, sed de electione ad Episcopatum est sermo. Ergo in nominatione nullibi cauetur digniorem esse preferendum.

Nihilominus probabilis existimo stante plurium presentatione æquè digniorem esse preferendum, sic Abbas in c. cum autem, de iure patronat. Roch. sr. de iure patronat. verbo honorificum, quæst. 15. Greg. Lop. l. 5. tit. 15. p. 1. verbo digno Azor. 2. part. insti. mor. l. 6. c. 22. quæst. 14. Auguà, Barbosa 2. part. de potest. episc. alleg. 7. n. 200. Mouerit argum. deducit ex c. si foris 63. dist. cum præcipitur Metropolitano preferre electionem dignioris, non ob aliam rationem, nisi quia maxime decet, vt in æquali iure electionis præferatur is, qui Ecclesiæ utilior, & cõmunius est. Cum autem hoc in nominatione æquè procedat, idem debet affirmari.

Maior autem est difficultas, an si duo sint à diuersis patronis presentati, neque in presentacione appareat excellentius, possit Episcopus alium certum instituire? Affirmat Syluest. verbo ius patronatus, quæst. 3. contentit Valq. opusc. de beneficiis, c. 2. dub. 5. sub num. 16. Azor. 2. part. insti. mor. lib. 6. c. 21. quæst. 19. fin. Lessius reputat probabilis lib. 1. c. 34. dub. 8. num. 33. Mouerit quia nullo iure cogitur Episcopus instituire alterum ex presentatis.

DE CASUALI